

Nüfus Kanunu

(Resmî Gazete ile yayımı : 16 . 5 . 1972 - Sayı : 14189)

No.
1587

Kabul tarihi
5 . 5 . 1972

KISIM - 1

Teşkilât

BÖLÜM : 1

Merkez

MADDE 1. — Nüfus işleri, İçişleri Bakanlığına bağlı bir Genel Müdürlük tarafından yürütülür. Bu Genel Müdürlük bir Genel Müdür, bir Müşavir ve iki Genel Müdür Yardımcısı ile aşağıdaki şubelerden teşekkül eder ve bu Genel Müdürlüğün giderleri İçişleri Bakanlığı Bütçesinin ilgili tertiplerinde ayrı olarak gösterilir.

1. Nüfus şubesi :

Yurt dışında oturanlar da dâhil bütün vatandaşların nüfus hareketlerine ve şahsi hallerine ilişkin işlemlerle kamun, tüzüük, yönetmelikle genel emirlerin hazırlanması nüfus yazını işlerinin yürütülmesi, teftiş lâyhalarının incelenip sonuçlandırılması ve nüfus artış ve eksilişlerini gösterir istatistiklerin düzenleme ve özetlemesi ile nüfusa ait taşradan yapılacak danışmalara cevap vermekle görevlidir.

2. Vatandaşlık şubesi :

Vatandaşlık Kanununun uygulanması, vatandaşlığa alınma, çıkma, kayıp ve çıkarılma işlemleriyle, göçmen ve mültecilerin tescil işleri, amlaş na ve protokollere uygun vatandaşlık tetkik ve tasdikli; vatandaşlık konuları ile ilgili bütün işleri görür ve amlaşmazlıkları mevzuat dairesinde çözer.

3. Arşiv şubesi :

Aile kütüklerinin iller itibariyle ikinci nüshalarını tutar ve nüfus dairelerinden gönderilecek şahsi hal tutanaklarını kütüklerine işleyip özel yerlerinde saklar ve taşrada her hangi bir sebeple kaybolan şahsi hal ve aile kütüklerinin tasdikli örneklerini istiyen resmî makamlara ve ilgililere verir.

4. Personel ve gereç şubesi :

Genel müdürlüğün merkez ve iller teşkilâtında çalışan memur ve hizmetlilerin bütün özlük işleriyle teşkilâtın bütçe, ayniyat, levazam ve hesap işlerini yürütür.

5. Evrak ve dosya şubesi :

Genel müdürlüğün haberleşme, dosya, evrak işleriyle diğer şubelerin çalışma konuları dışında kalan ve genel müdürlükçe verilen işleri yapar.

BÖLÜM : 2

İller

MADDE 2. — Her il merkezinde bir nüfus müdürü ile bir başmemur ve yeteri kadar kâtip ve nüfus hareketleri çok olan illerde bir müdür muavini bulunur.

Nüfus müdürleri, il içinde nüfus işlerini düzgün yürütmek, aile ve şahsi hal kütük ve olaylarının istatistiklerini zamanında yapmak, valiye ve ilgili dairelere vermek, bütün il çevresindeki nüfus teşkilâtını ve işlerini daimi olarak denetimi altında bulundurmak ve nüfus dairelerini ilgilendiren diğer kanunlar hükümlerini yerine getirmekle ödevlidirler. Müdür muavinleri, nüfus müdürlerinin görevlerinde yardımcılık ve bulunmadığı zamanlar vekillik yaparlar.

MADDE 3. — Her il merkez ve bağlı ilçelerinde bir nüfus başmemuru ile aşağıdaki nüfus sayısı hesabına göre memur ve birer kâtip bulunur.

Yirmibine kadar bir, kırkbine kadar iki, altmışbine kadar üç, seksenbine kadar dört, yüzbine kadar 5 memur bulunur. Daha fazla nüfuslu ilçeler için aynı hesap yürütülerek memur adedi artırılır.

Nüfus başmemur, memur ve kâtiplerini kadro, yer ve unvanlarına bakılmaksızın lüzum görülen yerlerde görevlendirmeye, gerekli görülen bölgelerde gezici nüfus memurları çalıştırmaya İçişleri Bakanlığı yetkilidir.

Nüfus başmemurları ilçede nüfus işlerinin genel idaresinden ve denetlenmesinden, haberleşme işlerinden sorumlu olup, ilçe ve gezici nüfus memurlarını teftiş ve resmî kurullarda, mahkemelerde bulunmaya yetkilidir.

Her nüfus memuru; doğum, ölüm, evlenme, boşanma, yer değiştirme, evlât edinme, tanıma, kayıt ve nesep tashihi gibi nüfus olaylarını yazmak ve kütüklere işlemek ve yeni doğanlara nüfus cüzdanı vermek, cüzdan değiştirmek, istatistikleri tutmak ve başmemur tarafından verilen işleri yapmakla görevli ve bu işlerden sorumludur.

Nüfus memurlarının her hangi bir sebeple vazife yapmadıkları hallerde bunlara ait işler başmemur ve kâtipler tarafından yürütülür.

KISIM - 2

Anahükümler

BÖLÜM : 1

Kütüğe geçirme

MADDE 4. — Her Türk Türkiye'de ikametgâhının veya sonradan ikametgâh edindiği yerin nüfus memurluğuna kendisini yazdırmaya ve bir nüfus cüzdanı almaya mecburdur.

Reşidolmıyanların nüfus olaylarını yazdırıp nüfus cüzdanlarını almakla veli ve vasileri ödevlidirler.

MADDE 5. — Şahsi halleri bildirmekle ödevli tutulan kimseler doğum, evlenme, boşanma, ölüm, gaiplik, nesep tashihi, tanıma, evlât edinme ve evlâtlik sözleşmesinin kaldırılması olaylarını nüfus memurluğuna bildirmeye ve nüfus memurları da bunları aile kütüklerine yazmaya mecburdurlar. Nüfus memurlarına yapılan doğum, ölüm ve yer değiştirme bildirimleri bir tutanakla tesbit, diğer şahsi hal olayları mahkemeler ve dairelerin verecekleri ilâm ve resmî belgelere dayanmak suretiyle aile kütüklerine işlenir.

MADDE 6. — Nüfus kütükleri ilçe esası üzerine tutulur. Her nüfus dairesinde tutulan doğum, ölüm, yer değiştirme tutanakları ile evlenme, boşanma, kayıt ve yaş tashihi belgeleri ayrı

ayrı ve diğer şahsi hal değişikliklerine ait belgeler de birer kütük haline getirilmek suretiyle saklanır. Her mahalle ve köy için ayrı aile kütükleri tutulur. Bu kütüklerin tutuluş şekilleri ve bütün belgelerin formülleri yönetmelikte belirtilir.

MADDE 7. — Doğum, ölüm ve yer değiştirme olayları nüfus memurları tarafından iki nüsha olarak düzenlenecek bir tutanağa geçirilir ve olayı bildiren ile beyanı dinliyen iki tanık ve nüfus memuru tarafından imzalanır.

Bu tutanaklarla evlenme, boşanma, kayıt ve yaş tashihi, nesep düzeltmesi gibi şahsi hal olaylarına ait ilâm ve belgeleri nüfus memurları aile kütüklerine işlerler. Tutanaklarla belgelere aile kütüğü işlem ve sayfa numaraları tarihlerini yazarak imzalarlar. Bu tutanak ve belgelerin birer nüshası her ay sonunda doğruca Nüfus Genel Müdürlüğü arşivine gönderilir.

MADDE 8. — Kendisinin veya babasının aile kütüğü başka yerde bulunanlara ait tutanaklarla kayıt tashihi gibi şahsi hal belge ve ilâmları üçer, evlenme ve boşanma için verilen bildiri ve ilâmlar dörder nüsha olarak düzenlenir.

İşlem görecekt daire sayısı kadar nüshası, başvuru nüfus memuru tarafından bir hafta içinde aile kütüğünün bulunduğu yer nüfus memurluğuna yollanır. Bunları alan nüfus memuru bir hafta içinde nüfus kütüğüne işler ve tutanağı gönderen memura bildirir, kütük işlem ve sayfa numaralarını ve tarihini gösterir tutanağın veya resmî belgenin bir nüshasını alıkor, diğer nüshasını ay sonunda 7 nci madde uyarınca merkez arşivine gönderir.

MADDE 9. — Türkiye dışındaki Türk vatandaşlarının nüfus olayları en yakın Türk konsolosluğuna bir bildiriye bulunmak veya mahallî kanunlar yabancılara ait nüfus olaylarını buldukları yerdeki belediye veya nüfus dairelerine bildirerek (kaydettirmek ödevliliğini yüklediği takdirde vatandaşlarımızın bu hususta mahallî makamlara yapacakları bildiriye gösterir bu makamlardan veya 18 nci maddede yazılı kurumların sorumlu görevlilerinden kendilerine verilecek belgeleri konsolosluğumuza vermek suretiyle tesbit edilir.

Böyle bir bildiri veya belgeye dayanılarak konsolosluklar tarafından düzenlenecek örneğine uygun doğum, ölüm, tutanaklarıyla evlenme tescil belgeleri 7 ve 8 nci madde hükümlerine göre işlem yapılmak üzere doğruca İçişleri Bakanlığına gönderilir.

Oturduğu yerde ve yakınında Türk Konsolosluğu bulunmadığı takdirde o memleketin şahsi hal işlerini yürüten yetkili makamları veya kurumları tarafından verilip Dışişleri Bakanlığımızca usulüne göre onanmış belgeler üzerine aile kaydının bulunduğu yer nüfus kütüklerine yazılır.

Türkiye'de kütüğü bulunmayan ve yabancı memleketlerde oturan vatandaşlar İçişleri Bakanlığının göstereceği bir nüfus dairesinde açılacak aile kütüğüne kaydedilirler.

MADDE 10. — Tutanak ve belgelerin ilgilinin kendisi veya veli, vasi veya resmî vekili tarafından imzalanması gereklidir. Yazı bilmiyenlerin sağ el işaret parmağı izi konur.

MADDE 11. — Kesinleşmiş mahkeme hükmü olmadıkça nüfus kütüklerinin hiçbir kaydı düzeltilemez ve kayıtların anlamı ve taşıdığı bilgileri değiştirecek ilâve ve şerhler yapılamaz; ancak olayların aile kütüklerine işlenmesi sırasında nüfus memurlarının yaptıkları maddî hatalar, dayanağı belgelere uygun olarak düzeltilir. Ve başmemurla nüfus memuru tarafından onama şerhi verilerek imzalanır.

MADDE 12. — Yabancı devlet vatandaşlarının doğum, ölüm olayları başvurmaları üzerine olayın olduğu yer nüfus memurluğunca iki nüsha tutanakla tesbit edilir. İstemeleri üzerine bir nüshası kendilerine verilir. Bunlar aile kütüklerine işlenmez, özel bir dosyada saklanır.

MADDE 13. — Aile kütükleriyle dayanakları, resmî belgelerdendir.

Bunlardan çıkarılan örnekler ve bunlara dayanılarak tesbit edilmiş olan olaylar birer hukukî işlem olup aksi sabit oluncaya kadar itibardadır.

MADDE 14. — Nüfus kütükleriyle dayanaklarını başmemur ve sorumlu memurlarla denetleme ve teftişe yetkili olanlardan başka hiç kimse göremez ve inceleyemez. 61 nci madde hükmü saklı kalmak şartıyla adli makamlarla resmî dairelere ve ilgilinin kendisi, karı veya kocası, veli, vasi veya resmî vekili usul ve fîruu ile ikinci dereceye kadar olan civar hususlarına nüfus kayıtları örnekleri; istenildiğinde verilir. İlgili bütün nüfus memurları vazifeleri dolayısıyla aileler ve fertler hakkında öğrenecekleri halleri gizli tutmaya mecburdurlar.

MADDE 15. — İçişleri Bakanlığının lüzum gördüğü bölgeler idare bölümlerinde başlanmak üzere gezici ve sabit nüfus memurlarına Bakanlar Kurulu kararıyla evlendirme memurluğu yetkisi verilir ve beş yıl içinde bütün memlekette evlendirme memurluğu görevi nüfus memurlarına geçer.

BÖLÜM : 2

Doğumlar

MADDE 16. — Her çocuğun doğum tutanağı; doğum bildirisi yapılan nüfus dairelerince adlı ve soyadlı olarak tutulur.

Doğumları baba, yoksa veya kısıtlı, tutuklu, hasta ve her hangi mecburi bir sebeple orada bulunmazsa veli veya vasisi bir ay içinde nüfus memuruna iki tanıkla sözlü bildiride bulunarak doğum tutanağına yazdırmakla ödevlidir.

Bir aydan sonra yapılan doğum bildirimleriyle genel nüfus yazımında bulunmıyarak yazım dışında kalanlar 17 nci madde uyarınca mahallin en büyük idare âmirinin emriyle yazılır.

Çocuğun adını ana ve babası kor. Ancak milli kültürümüze, ahlâk kurallarına, örf ve âdetlerimize uygun düşmeyen veya kamu oyunu inciten adlar konulmaz, doğan çocuk babasının, evlenme dışında doğmuş ise anasının soyadını alır.

Ölü doğan çocuklar nüfus kütüğüne yazılmaz.

MADDE 17. — Altı yaşından fazla olanların tescilinden önce nüfus başmemuru, nüfus memuru, Hükümet hekiminden kurulu bir heyet tarafından, bu teşkilât bulunmayan yerlerde de nüfus memuru o yer muhtarı ve ihtiyar kurulundan bir üye önünde görülüp yaşının takdir edilmesi ve keyfiyetin tutanağa yazılarak imzalanması gereklidir.

Nüfus yazımlarında kayıt dışında kalanlar yurdumuzda ise bulunduğu yer nüfus memurluğuna, yabancı memleketlerde ise, bulunduğu bölgedeki, yoksa o yere en yakın elçilik veya konsolosluga veyahut doğrudan doğruya İçişleri Bakanlığına başvurarak kendilerini yazdırırlar.

MADDE 18. — Doğum evlerinde, hastanelerde, ceza ve tevkif evlerinde, vapur, tren, uçak gibi genel yolcu taşıtlarında olan doğumların yazdırılması ödevliliği de 16 nci maddede belirtilen kişilere aittir.

Genel taşıtlar yurt dışına gidiyorsa vapur sürarisi veya taşıt âmirinin iki tanıkla beraber imza edecekleri örneğine uygun iki nüsha tutanak yapılır. Baba, ana, veli veya vasiye verilir. Bunlarda ilk uğrayacakları yer Türkiye Cumhuriyeti Elçilik veya konsolosluklarına göndermek suretiyle bir ay içinde babanın yoksa ananın kayıtlı olduğu nüfus dairesine tescil ettirirler.

MADDE 19. — Bir doğumda birden ziyade doğan çocuklar doğuşları sırasıyla yazılırlar.

MADDE 20. — Ana ile baba arasında evliliğin kalkmasından sonra üçyüz gün içinde doğan çocuk babası soyadıyla baba aile kütüğüne yazılır.

Evlilik dışında doğan çocukların nesebi, ana, babanın birbirleriyle evlenmesiyle kendiliğinden düzelir.

Ana, baba evlenmeden önce doğan çocuklarını ikametgâhlarının bulunduğu veya evlendikleri yer nüfus memuruna birlikte haber vermeye mecburdurlar. Bu bildiri akid ile birlikte veya akid-den sonra da yapılabilir. Bildirinin yapılmaması nesebin sahih olmasına engel teşkil edemez.

Evlilik dışında doğmuş çocuk, anasının aile kütüğüne ananın soyadı ve onun bildireceği baba adı ile yazılır.

Ancak; bunların nesebi düzeltildiğinde veya tamındıklarında babaları hanesine baba adı ve soyadı ve analarına izafetle naklen kaydolunurlar.

MADDE 21. — Yeni doğmuş çocuk bulaclar köylerde muhtarlar, kasaba ve şehirlerde karakollara bildirmekle ödevlidirler.

Bu haberi alan muhtar ve karakol âmiri çocuğun cinsiyetini ve üzerinde bulunan eşyayı gösterir etraflı üç nüsha tutanak düzenleyip bir nüshası ile birlikte çocuğu belediyeye diğer iki nüshasını da nüfus memuruna yollarlar. Bu tutanakları alan nüfus memuru ana ve baba ismi ve soyadı takarak ve çocuğu da adlandırmak suretiyle çocuğun bulunduğu yer aile kütüğünün son sayfasına tescil eder.

MADDE 22. — Vatandaşlık ve iskân kanunları gereğince Türk vatandaşlığına alınanlar yetkili makam ve kurullar kararı üzerine ve vatandaşlık bildirgeleri veya tescil belgelerine uygun olarak aile kütüğünde her aile için açılacak sayfalara yazılır.

Vatandaşlıktan çıkarılanlarla vatandaşlığı kaybedenlerin bu durumları aile kütüklerine işlenir.

BÖLÜM : 3

Evlenmeler

MADDE 23. — Medeni Kanun hükümlerine göre evlenme akdini yapanlar akdin yapıldığı tarihten başlayarak bir ay içinde örneğine uygun üç nüsha evlenme bildirisini bulunduğu yer nüfus memurluğuna, onlar da erkek ve kadının kayıtlı bulunduğu nüfus memurluğuna göndermekle ödevlidir.

Evlenme memurluğu, nüfus memurlarına verilen yerlerde bu görevleri adı geçen memurlar yaparlar. Bildiriyi alan kocanın kayıtlı bulunduğu yer nüfus memuru, karıyı kocanın aile kütüğüne geçirir ve evlenme tutanağının bir örneğini merkez arşivine yollar. Karının kayıtlı bulunduğu yer nüfus memuru da karının kaydına şerh verir. Koca, karının aile kütüğüne getirilemez. Evlenen erkek ayrı aile kütüğü açabilir.

MADDE 24. — Türk vatandaşı erkekle evlenen yabancı kadın evlilikle Türk vatandaşlığı kazanırsa kocasının aile kütüğüne geçirilir.

MADDE 25. — Yurt dışında yapılacak evlenmeler için ilgililerin kanuni engelleri bulunup bulunmadığının tesbiti ve usulen yapılacak ilân sonucunun alınması hususunda konsolosluklarımızla bu görevi yapmakta olanlar, evlenen vatandaşın kayıtlı olduğu yer nüfus müdür veya memurluklarıyla İçişleri Bakanlığının belirteceği esaslar dairesinde re'sen yazışma ve haberleşme de bulunurlar.

Konsolosluklarımızın kanuni yetkileri içinde yaptıkları evlenmeler ilgililerin aile kütüklerine işlenmek üzere bir ay içinde İçişleri Bakanlığına bildirilir ve 23 ncü maddede gösterilen işlem uygulanır.

Taraflardan birisi veya ikisi Türk vatandaşı olan kimselerden, evlenmelerine kanunî engel bulunmayanların yetkili mahallî makamlarca yapılan evlenmeleri konsoloslarımız tarafından tescil ettirilmek üzere İçişleri Bakanlığına bildirilir.

Konsolosluğumuz bulunmayan yerlerde mahallî yetkili makamlarca yapılan evlenme akdilerinin nüfus idarelerine veya en yakın Türk Konsolosluğuna bildirilmesi ile koca, Türk kadının yabancı uyruklu erkekle evlenmesi halinde karı ödevlidir.

MADDE 26. — Evlenme memuru tarafından evlenmeleri yapılan ve mutlak butlanı haiz olmayan evlenmelerle, kanuni şekillere riayet edilmeksizin yapılan ve feshi gerektirmiyen evlenmeler aile kütüklerine tescil edilmekle beraber olay Cumhuriyet Savcılığına bildirilir.

MADDE 27. — Medeni Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce eski hükümlere göre yapıp da halen nüfus kütüklerine işlenmemiş olan evlenmeler ilgililerin mahkemeden karar almaları suretiyle aile kütüğüne işlenebilir.

BÖLÜM : 4

Yer değiştirme

MADDE 28. — Asli ikamet yerinin değiştirilmesi halinde yeni yerine varış tarihinden başlayarak 2 ay içinde aile kaydının yeni ikametgâh ittihaz edilen yere getirilmesinin ilgili tarafından istenmesi zorunludur. Bu beyan ve istek üzerine kayıtlı bulunduğu yerden nüfus kaydı getirilmek suretiyle yer değiştirme işlemi yapılır.

Yer değiştirme kaydı : Kendisini tanıyan iki tanık ve taşındığı yer nüfus memuru önünde yapacağı beyan üzerine üç nüsha düzenlenecek tutanakla yapılır. O mahalle veya köy aile kütüğünde açılacak yeni bir sayfaya yazılır. Nüfus cüzdanına da işlenir.

Tutanakın biri ayrıldığı yer nüfus memurluğuna gönderilerek oradaki kaydı kapatılır. Bir tutanak da merkez arşivine gönderilir. Yer değiştirme tutanakları ikametgâh değiştirmelerinde ve yeniden aile kurmada düzenlenip evlenme, boşanma ve evlâtlık gibi hallerde yer değiştirme tutanağı tutulmuş olarak gösterilecek belgeler üzerine yapılır.

Şehir, kasaba ve köy içerisinde mahalleden mahalleye yer değiştirme işlemi yapılamaz. Askerlik çağında olanların yer değiştirmeleri aile kütüklerine işlendikten sonra askerlik şubelerine de bildirilir.

BÖLÜM : 5

Evlât edinme ve tanıma

MADDE 29. — Evlât edinme Medeni Kanun hükümlerine göre yapıldığına dair ilgililer tarafından mahkeme ilâmı ve diğer belgeler verildiği takdirde nüfus memuru evlât edinilenle edinenin kütüklerine işler, evlâtlığı evlât edinenin aile kütüğüne nakleder, evlât edinilen evli bir erkek ise evlât edinenin hanesine karı ve çocukları ile birlikte aktarma suretiyle yazılır ve evlât edinenin soyadını alırlar.

Evlât edinilen evli kadın ise evlât edinme evlât edinen ile evlâtlığın künyelerine işaret edilerek kadın kocası hanesinde kocası soyadı ile kalır. Evlât edinme bağının kaldırılmasında da aynı işlem yapılır.

MADDE 30. — Evlilik dışında doğan çocuk Medeni Kanun hükümleri gereğince babası veya babasının babası tarafından tanındığı, tanıyan tanınan veya ana tarafından bildirildiği ve tanıma-ya ilişkin resmî senet gösterildiği takdirde nüfus memuru çocuğu tanıyanın aile kütüğüne geçirir. Böyle bir çocuk vasiyetname ile tanındığı takdirde vasiyetnameyi açan makam bir hafta içinde onamlı kopyasını babanın veya çocuğun aile kütüklerinin yazılı bulunduğu yer nüfus memurluğuna göndermeye mecburdur.

BÖLÜM : 6

Boşanmalar

MADDE 31. — Boşanma kararını veren mahkemenin başkâtibi kararın kesinleştiği tarihten itibaren 30 gün içinde üç nüsha karar örneğini bulunduğu yer nüfus memurluğuna vermekle, bu memur da kocanın kayıtlı olduğu yer nüfus memurluğuna göndermekle ödevlidir. Kocanın

kayıtlı olduğu yer nüfus memuru tescilden sonra karar örneğinden bir nüshasını merkez arşivine, bir nüshasını karının nakledeceği yer nüfus idaresine gönderir.

MADDE 32. — Boşananların belirli bir süre içinde evlenmemeleri için mahkemelerce verilmiş olan evlenme yasakları da aile kütüklerine işlenir.

Medeni kanun hükümlerine göre 300 günlük evlenme yasağı kazai yasak ile birlikte hüküm tarihinden itibaren yürür. Boşanmadan sonra kadın kocanın aile kütüğünden evvelce yazılı olduğu aile kütüğüne nakledilir. İsterse ayrı bir aile kütüğü açılır.

BÖLÜM : 7

Ölümler

MADDE 33. — Ölüm hangi yerde vukubulmuş ise o yerin nüfus memurluğuna bildirilir. Ölüm yeri bilinmezse ceset nerede bulunmuş ise oranın, ölüm bir taşıt içinde olmuşsa bu taşıttan çıkarıldığı yerin nüfus memurluğuna bildirilir. Ölenin kaydı yoksa yapılacak soruşturma sonunda Türk vatandaşlığı ve ailesi tesbit edildiği takdirde bir doğum tutanağı düzenlenerek önce doğum sonra ölüm aile kütüğüne işlenir.

MADDE 34. — Gaiplik Medeni Kanun ve Askerlik Kanunu hükümlerine uygun hallerde bu kanunlar uyarınca aile kütüklerine yazılır.

MADDE 35. — Ölüm olaylarını köylerde muhtar; şehir ve kasabalarla sağlık teşkilâtı bulunan diğer yerlerde gömme izni verenler nüfus memurlarına bildirmekle ödevlidirler.

Ölüm haberini alan köy muhtarı ile diğer ödevliler, örneğine uygun üç nüsha ölüm tutanağı doldurup bunları bildirenle iki tanığa imzalatır, kendisi de imza ettikten sonra iki nüshasını on gün içinde nüfus memurluğuna gönderir. Gezici memur bulunan bölgelerde memur köye geldiğinde verilir.

MADDE 36. — Ölüm hastanede, ceza ve tevkif evi (idamlar dâhil), okul, fabrika, iş yeri gibi sivil ve resmî bir kurumda olmuşsa örneğine uygun üç nüsha ölüm tutanağı kurumca bu işle görevlendirilenler tarafından yapılır. Bunlardan bir nüshası kurumda saklanır, iki nüshası da on gün içinde nüfus memurluğuna yollarılır.

Ölüm, vapur, tren, uçak gibi genel bir yolcu taşıtında olmuşsa üç nüsha ölüm tutanağı bu taşıtın sorumlu âmiri tarafından yapılır. Bunlardan bir nüshası alıkonulup iki nüshası varılacak ilk durak yeri nüfus memurluğuna ve bu durak yabancı bir memlekette ise oradaki Türk konsolosluluğuna on gün içinde yollarılır. Ölüm tutanaklarının ölüyü gören iki tanık, varsa doktor veya sağlık memuru tarafından imzalanması ve örneğine uygun tutulması gerekir.

MADDE 37. — Sel, yer sarsıntısı, yer çöküntüsü, hava, deniz, tren, trafik ve maden kazaları, yangın gibi toplu ölümler meydana getiren olaylar vali ve kaymakamın görevlendireceği memurlar tarafından incelenip, ilki nüsha tutanak ile tesbit olunur. Ondan sonra olay yerindeki ölümlerin kimlikleri belirtilip her şahıs için ayrı ayrı ve örneğine uygun üçer nüsha tutanak yapılır. Birinci tutanağın bir nüshası, nüfus başmemurluğunda saklanır. Şahıslar için ayrı ayrı yapılan ölüm tutanakları da nüfus memurluğuna verilir. Tutanak yapılması mümkün olmayan hallerde yetkili makamların ölümü bildiren belge veya resmî yazıları ölüm tesciline yeter görülür.

MADDE 38. — Kıtasında ölen subay, askerî memur, astsubay, erbaş ve erler hakkında örneğine uygun üç nüsha ölüm tutanağı kıtası hekimi veya bu görevi yapanlar tarafından düzenlenip imzalanır.

Bu tutanakların ölenlerin yazılı bulunduğu askerlik şubelerince de bir nüshası saklanıp diğer iki nüshası nüfus memurluğuna gönderilir.

MADDE 39. — Savaş, ayaklanma alanlarıyla, eşkiya çarpışmasında ölen subay, askerî memur, astsubay, erbaş ve erlerle diğer askerî şahısların kimlikleri ve ölümleri orduca uygulanan usul dairesinde üçer nüsha örneğine uygun ölüm tutanakları ile tesbit olunur.

Erlere ait tutanaklar askerlik şubeleri; subay, askerî memur, astsubay ve diğer askerî şahıslara ait tutanaklar da Millî Savunma Bakanlığı yolu ile aile kütüklerinin bulunduğu nüfus memurluğuna ve ailesine yollarır.

MADDE 40. — Bir kimse bir geminin bir torpil neticesinde batması, fırtına kazası, yanma, patlama, çarpışma ve savaş gibi ölümüne muhakkak nazarı ile bakılacak haller içinde gaip olup da ölüsü bulunmamış ise kayıtlı bulunduğu askerlik şubesi veya kıtası komutanlığınca, sivil ise olayın olduğu yer zabıtasınca durum belgelendirildiği takdirde o kimse gerçekten ölmüş sayılarak en büyük idare âmirinin emri ile künyesine ölüm kaydı düşürülür. Savaş halinde askere alınarak memleket içinde veya dışında bir tarafa gönderilip de savaşa katıldığı veya bir çarpışmada bulduklarına dair şubelerince bir bilgi bulunmadan her hangi bir suretle gaip olanlarla, sivillerin ilgilileri Medeni Kanun gereğince mahkemeye müracaatla gaip olan kimsenin ölü veya sağ olduğuna hâkim tarafından hükmedilmesini isteyebilir. Künyesine ölü işareti verilenlerden sonradan sağ oldukları anlaşılanların mahkemeye başvurarak ölüm kaydının kaldırılması istenmezse, nüfus idaresince genel hukuk bakımından Cumhuriyet Savcılığına bildirilerek ölüm kaydı kaldırılır.

BÖLÜM : 8

Aile kütükleri

MADDE 41. — Bir soydan gelen ve aynı soyadını taşıyan ve evvelce bir hanede bulunan kimseler bu kayıtlarını devam ettirmek isterlerse tek bir aile gibi kayıtları devam ettirilir.

Bir soydan oldukları ve bir soyadı taşıdıkları halde yaşamaları ayrı bulunan ailelerle bir soydan olmıyan ve aynı soyadını taşımayan aileler ayrı aile olarak yazılırlar.

MADDE 42. — Aile kütüklerinde fertlerin, ayrı aile kurma; yer değiştirme, evlât edinilme, evlenme, ailelerin ise yer değiştirme, bütün fertleri ölme, kızların ve kadınların evlenmeleri halinde kayıtları kapanır.

Evliliğin zevali halinde kadının isteği ile kapanan aile kaydı yeniden canlanabilir.

MADDE 43. — Aile kütükleri; ailenin bütün fertlerinin cinsiyetini, adı, soyadı, baba ve anası adıyla soyadlarını, sağ olup olmadıklarını, il ve ilçe itibarıyla doğum yeri ve tarihlerini, vücutlarındaki belirli değişikliklerini, dinini, okur - yazar olup olmadıklarını, medeni hallerini ve diğer şahsi hal değişikliklerini ihtiva eder.

Aile kütüklerinin her sayfasına cilt ve sayfa sıra numaraları konur. Kütüğün sonuna kaç sayfadan ibaret olduğu yazılır. Sayfa birleşim yerleri asliye hukuk mahkemesince mühürlenerek sonu onaylanır.

MADDE 44. — Kocanın ölümünde kadın yeniden evlenmedikçe ölen kocasının aile kütüğünde kalabilir. Dilediğinde babasının aile kütüğüne döner veya ayrı bir sayfa açtırabilir.

MADDE 45. — Her aile kütüğü soyadına göre düzenlenip kapağının iç tarafına kütükte yazılı ailelerin soyadları üzerine alfabe sırasına göre fihristini yaparak yapıştırmak mecburidir. Ayrıca her nüfus dairesinde bölgesi aile kütüklerinin soyadlarına ait alfabetik bir fihrist tutulur.

BÖLÜM : 9

Kayıt düzeltmeleri

MADDE 46. — Yaş, ad, soyadı ve diğer kayıt düzeltme dâvaları ilgilinin oturduğu yer asliye hukuk mahkemesinde Cumhuriyet savcısı ve nüfus başmemuru veya nüfus memuru huzuriyle görülür ve karara bağlanır.

Bu dâvalar düzeltmeyi isteyenlerle, ilgili resmî dairenin göstereceği lüzum üzerine Cumhuriyet Savcıları tarafından açılabilir ve dinlenecek tanıklar, resmî kayıt örnekleri ve belgelerle ispat olunur. Şu kadar ki; ilgilinin görünüşü dâvayı yalanlayıcı olmaması şarttır. Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu hükümlerine göre ceza mahkemelerinde yapılacak yaş düzeltmesi işlerinde de nüfus başmemuru veya nüfus memuru taraf olarak bulunurlar.

Mahkeme kararına karşı taraflar Yargıtaya başvurabilirler, yaş, ad, soyadı ve kayıt düzeltmesi hakkındaki mahkemeden verilen kararlar kesinleştikten sonra ilgilinin aile kütüğüne geçirilir. Ad ve soyadının değiştirilmesi, din değiştirme suretiyle de olsa mahkeme kararıyla yapılır. Adlarını değiştirenlerin aile kütüğünde yazılı çocuklarının baba veya ana adları, soyadlarını değiştirenlerin yalnız eşiyle reşidolmayan çocuklarının soyadları birlikte değiştirilir. Yaş düzeltme dâvası ancak bir defa açılabilir.

Yaş, ad, soyadını değiştirenler askerlik ödevliliği içinde iseler yapılan düzeltmeler nüfus idarelerince onbeş gün içinde askerlik şubelerine de bildirilir.

MADDE 47. — Meslek, sanat, din ve her hangi bir ârıza sebebiyle vücuttaki şekil değişiklikleri ve bu kanunun 43 nci maddesi gereğince nüfus kütüklerine yazılması gerektiği halde her nasılsa yazılmamış ve dayanağı belgede kalmış olan ana baba adı, doğum yeri, cinsiyet ve soyadı gibi haller ilgililerin bağlı bulunduğu daire, kurum veya işyerinden köy veya mahalle ihtiyar kurullardan alacakları belge ve ilmühaber üzerine en büyük idare âmirinin emri ile nüfus memurları tarafından aile kütüklerine işlenir.

MADDE 48. — 47 nci madde gereğince yapılan tamamlamalarla şahsi hallerde vukua gelen değişmeler, özellikle evlenme dışında doğan bir çocuğun tanınması, hâkimin babalığa hükmetmesi, nesebin düzeltilmesi, evlât edinme, evlâtlık bağının kaldırılması veya bulunmuş bir çocuğun nesebinin belirmesinden ileri gelen değişikliklerle aile kütüklerine işlenen bir kaydın doğru olmadığının karar altına alınması veya kimliği belirsiz diye işaret edilen bir kimsenin kimliğinin tâyin olunması gibi zaruri olan aile kütüğü düzeltmeleri ilgilinin künyesi hizasındaki düşünceler sütununa yazılır.

Ve kütüğün özel sütunlarına şahsi hal belgeleri veya dosyaları sıra numaraları konur. Aile kütüklerine şahsi hal değişikliklerinden başka bir husus kaydedilemez.

KISIM — 3

idare

BÖLÜM : 1

Yükümlülük

MADDE 49. — Mahkeme başkâtipleri nüfus kütüklerini ilgilendiren kararları kesinleşmesinden başlayarak otuz gün içinde bulunduğu yer nüfus dairesine onanlı karar suretlerini göndermek suretiyle bildirmeye mecburdurlar.

MADDE 50. — Nüfus memurları, kendi bölgesindeki köy ve mahalleler üzerine doğum, ölüm, evlenme, boşanma ve yer değiştirmelere ait bir istatistik defteri tutar. Her üç ayda bir örneğine göre dört nüsha istatistik cetveli düzenliyerek üç nüshasını bağlı olduğu ilçe nüfus başmemurlu-

ğuna, ilçe nüfus başmemuru da bir nüshasını bırakıp diğer iki nüshasını (ilçe olarak) düzenliyeceği iki nüsha cetvele bağliyerek il nüfus müdürlüğüne, il nüfus müdürü de birer nüshasını alarak diğer nüshasını il olarak düzenlenmiş bir cetvel ile birlikte Nüfus İşleri Genel Müdürlüğüne yollar.

BÖLÜM : 2

Teftiş ve denetleme

MADDE 51. — Nüfus başmemurları nüfus memurlarını, il nüfus müdürleri il içindeki bütün nüfus daire ve memurlarını, mahallin en büyük idare âmirleri veya memur edecekleri kişiler, mülkiye müfettişleri ve İçişleri Bakanlığının vazifelendireceği kimseler nüfus teşkilâtını sürekli denetim ve teftişleri altında bulundurmaya ve bu kanun ile tüzük ve yönetmelikler hükümlerini yürütmeye ve gerekli tedbirleri almaya yetkilidirler.

BÖLÜM : 3

Ceza hükümleri

MADDE 52. — Bu kanuna göre şahsi hal olaylarını nüfus memurluğuna bildirmek ve nüfus ve aile cüzdanları almak zorunda bulunan vatandaşlarla bunu bildirmekle ödevli olanlardan bu ödevlerini kanuni süre içinde yapmayanlardan, idare kurulları kararıyla on liradan elli liraya kadar 28 nci maddeye aykırı hareket edenlerden 50 liradan 250 liraya kadar hafif para cezası alınır. Tekerrüründe ceza bir kat artırılır.

Para cezası Türk Ceza Kanununun 24 ncü maddesine göre yürütülür ve zamanaşımına tabi değildir.

MADDE 53. — Sel, kar, dolu, fırtına, şiddetli yağmur gibi yolları kapayan, köprü yıkılması, geçit kayığı batması gibi gidiş ve gelişi kesen haller ve hastalık gibi haklı engeller ceza verilmede göz önünde tutulur.

MADDE 54. — Şahsi hal belgeleri ve aile kütüklerinin iyi tutulmamasından, saklanmamasından ve memurun başka yere kaldırılması veya memuriyetten ayrılması halinde devir ve teslimin usulüne göre yapılmamasından nüfus memurlarıyla bu işleri yaptırmakla ödevli il nüfus müdürleri ve nüfus başmemurları şahsan sorumludurlar.

BÖLÜM : 4

Türlü hükümler

MADDE 55. — Nüfus memurları her işlem sonunda almış oldukları şahsi hal belgelerinin aile kütüklerine tamamen işlendiğini ve birer nüshasının da arşive gönderildiğini, şahsi hal belgelerine şerh vermek suretiyle belirtir ve imza ederler.

MADDE 56. — İşinden her hangi bir sebeple ayrılan nüfus memuru yerine gelen memura henüz gelmemişse geldiğinde devredilmek üzere en büyük idare âmiri tarafından gösterilen kimseye düzgün devir vermeye ve dört nüsha devir tutanağı yapmaya mecburdur.

Nüfus memurunun ölümü veya devir yapmasına imkân vermeyecek surette işten ayrılması, izinli ve raporlu bulunması halinde idare âmirince tâyin edilecek bir kurul tarafından bu devir aynı şekilde yapılır. Devir ve teslim işlerinin ne yolda yapılacağı ve nelerin devredileceği yönetmelikte gösterilir.

MADDE 57. — Nüfus cüzdanları ancak doğum tutanağı aile kütüğüne işlendikten sonra nüfus memuru tarafından bu kayıtlara uygun olarak doldurulup kendilerine, reşidolmıyanların veli, vasi veya resmî vekillerine imza karşılığında, okur - yazar olmıyanların sağ elinin işaret parmağı cüzdan kayıt defterine bastırılmak suretiyle verilir.

Nüfus cüzdanlarının bir örneği, okul veya daire gibi resmî yerlerde çıkarılıp onaylanarak dosyalarında saklanabilirse de asılları hiçbir suretle alıkonamaz.

Nüfus cüzdanlarına her ne sebeple olursa olsun bu kanunla diğer kanunlar gerekleri dışında bir kayıt ve işaret yapılamaz. Resmî belgelerden olan nüfus cüzdanlarının sayfalarının damgalı olması ve her sayfasının aynı seri numarasını taşıması şarttır. Aile ve nüfus cüzdanları İçişleri Bakanlığınca tesbit edilecek şekil ve örneklere uygun olarak Maliye Bakanlığınca bastırılır. Ve Maliye saymanlıklarına gönderilir. Maliye saymanlıklarınca il ve ilçe nüfus memurlarına bir defaya mahsus olmak üzere ikiyüzer aded aile ve nüfus cüzdanı parasız, mütaakıp partiler peşin para ile verilir.

MADDE 58. — Nüfus cüzdanlarını kaybedenlere oturdukları mahalle veya köy muhtar ve ihtiyar kurullarından getirecekleri ilmühaber veya çalıştıkları resmî daire ve kurul âmirliğinden alacakları belgeler üzerine yazılı bulunduğu nüfus memurluğu tarafından yenisi verilir. Yangın, sel, çalınma, yer sarsıntısı gibi haklı bir özüre dayanmadan cüzdanlarını kaybedenler hakkında 52 nci madde hükmü uygulanır.

MADDE 59. — Doğum tarihlerinde doğum yılı yazılıp doğum ay ve günü yazılmamış olanların yaşlarının hesaplanmasında doğduğu yılın Temmuz ayının birinci günü, ayı yazılıp da günü belli olmıyanlarda o ayın birinci günü başlangıç tutulur. Eski kayıtlar için 13 günlük takvim farkı saklıdır.

MADDE 60. — Nüfus memurları her yıl 20 yaşına basan bölgesindeki bütün erkeklerin bir defterini çıkarıp Aralık ayı başında askerlik şubesine vermek ve bildirilmesi gereken malûmatı vaktinde göndermekle ödevlidirler.

MADDE 61. — Her nüfus dairesi diğer nüfus dairelerinden, askerlik şubesi ve adalet mercilerinden istenilen bilgileri ve kopyaları onaylı olarak verir. Bunların dışında mahallin en büyük idare âmirinin yazılı emri olmadıkça hiçbir daireye kopya, özet ve bilgi veremezler.

MADDE 62. — Memleketin her yerinde genel bir nüfus yazımı yapıldıktan sonra her ilçede bu kanuna göre aile kütükleri tutulmaya başlanır. Aile reislerine İçişleri Bakanlığınca tesbit edilecek örneğe göre bir aile cüzdanı verilir. Her aile reisi bu cüzdanları almaya ve aile kütüklerinde değişiklik oldukça bu cüzdana işletmeye mecburdur.

MADDE 63. — İl nüfus müdürleri 1700 sayılı Dahiliye memurları Kanununun birinci maddesinin 4 ncü fıkrasına alınmış olup, Siyasal Bilgiler, Hukuk veya İdari İlimler fakülteleriyle bunlara denkliği Milli Eğitim Bakanlığınca kabul edilmiş aynı nitelikteki yabancı yüksek öğrenim kurumları mezunlarından tâyin edilir, bulunmadığı takdirde lise mezunu meslek mensupları arasından seçilir. İl nüfus müdür muavinleriyle, nüfus başmemuru, memur ve kâtipleri, lise yoksa orta okul mezunları arasından yarışma sınavıyla alınır. Kaligrafisi düzgün olanlar tercih edilir.

Bu kanunun uygulanması dolayısıyla halen görevde bulunan nüfus müdür, başkâtip, memur ve kâtiplerinin kazanılmış hakları saklıdır.

MADDE 64. — Bu kanunun hükümleri uygulanmaya başladığı tarihten itibaren 14 Ağustos 1330 tarihli Sicilli Nüfus Kanunu ve bu kanunda değişiklik yapan 30 Ekim 1330 ve 4 Mayıs 1331 ve 28 Kasım 1336 tarihli kanunlar, yabancı memleketlerde oturan Türk vatandaşlarının nüfus vak'aları hakkındaki 15 Şubat 1331 tarihli Kanun ve (2 Nisan 1331 tarihli Sicilli Nüfus İdaresinin Teşkilâtı ile Memurlarının Vazifelerini Mübeyyin Nizamname) 2330 sayılı Kanunun 16 ncü

maddesinin (F) fıkrasıyla 2576, 4727, 5524, 6652 sayılı gizli nüfusların yazımı hakkındaki kanunların yaşıyan hükümleri, diğer kanunların bu kanuna aykırı hükümleri kaldırılmıştır.

MADDE 65. — Bu kanunun gerektirdiği kadrolarla diğer giderler genel nüfus yazımının bitiminden önceki malî yıl bütçe kanunu ile sağlanır.

MADDE 66. — Bu kanun, 1 Eylül 1974 tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

MADDE 67. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Millet Meclisi			Cumhuriyet Senatosu			Millet Meclisi		
Cilt	Birleşim	Sayfa	Cilt	Birleşim	Sayfa	Cilt	Birleşim	Sayfa
1	14	403	1	22	452	23	61	335
14	118	535	3	38	640	24	80	318
19	11	288:297		40	747:763		84	398:401
	13	314:315	4	41	7:33,44,53:54			
20	26	122:149						
	27	179,198,235:236						
	28	240,299,300:303						

I. - Gerekeçeli 363 ve 363'e 1 nci ek S. Sayılı basmalazılar Millet Meclisinin 11 ile 84 ncü Birleşimlerine, 75 S. Sayılı basmayazı Cumhuriyet Senatosunun 40 ncü Birleşim tutanağına bağlıdır.

II. - Bu kanunu; Millet Meclisi Dışişleri, Adalet, İçişleri ve Plân komisyonlarından kurulan Geçici, Cumhuriyet Senatosu Dışişleri, Turizm ve Tanıtma, Anayasa ve Adalet, İçişleri ve Bütçe ve Plân Komisyonları görüşmüştür.

III. - Esas No. 1/93